

Διδασκαλία μετάφρασης ιατρικής ορολογίας με χρήση παράλληλου σώματος κειμένων

Ελπινίκη Μαργαρίτη

Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών & Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Ειρήνη Χατζηκουμή

Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών & Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Abstract

In this paper we present a method for term extraction that can be used in classroom with translation students. The terms are extracted from a multilingual parallel corpus with the aid of a parallel concordancer, AntPConc. Our work is focused on English-Greek medical terminology translation, but the method can be transferred to other language pairs and other fields of terminology. In the first part, there is a short presentation of the theoretical framework with due reference to data-driven learning and corpora, followed by a presentation of the corpus used, i.e. the EMEA corpus, as well as the parallel concordancer AntPConc, so that sufficient information is given in order to implement the suggested teaching activity, which is presented in the last part of this paper. Finally, we suggest other uses of AntPConc, and present the advantages of the suggested methodology for translation students.

Keywords: data-driven learning, translation studies, parallel corpora, corpus linguistics, AntPConc, parallel concordance, terminology

1. Εισαγωγή

Στην παρούσα εργασία προτείνουμε μια εναλλακτική πηγή άντλησης ορολογίας, καθώς και την τεχνική με την οποία αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί. Παρότι η παρούσα εργασία εστιάζεται στην ιατρική ορολογία και στην κατεύθυνση αγγλικά-ελληνικά, η τεχνική που προτείνουμε μπορεί να αξιοποιηθεί τόσο σε ορολογία από άλλους τομείς του επιστητού όσο και στην αντίστροφη κατεύθυνση καθώς και σε άλλα ζεύγη γλωσσών.

Αρχικά παρουσιάζεται το θεωρητικό υπόβαθρο, όπου γίνεται αναφορά στη μέθοδο μάθησης “data-driven learning”, καθώς και στα σώματα κειμένων. Στη συνέχεια παρουσιάζεται το σώμα κειμένων που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα εργασία, το σώμα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων, καθώς και το εργαλείο επεξεργασίας παράλληλων σωμάτων κειμένων AntPConc, ώστε να δοθούν επαρκείς πληροφορίες για την υλοποίηση της προτεινόμενης διδακτικής δραστηριότητας, η οποία ακολουθεί. Τέλος, προτείνονται άλλες χρήσεις του AntPConc, καθώς και τα πλεονεκτήματα της προτεινόμενης τεχνικής για τον σπουδαστή της μετάφρασης.

2. Data-driven learning

Ο όρος “data-driven learning” έχει τις ρίζες του στον χώρο της πληροφορικής (Smith 2009) και στην περίπτωση της γλώσσας, δεδομένα (“data”) είναι τα σώματα κειμένων. Συνεπώς, η μάθηση που βασίζεται σε δεδομένα σημαίνει ουσιαστικά τη μάθηση με χρήση σωμάτων κειμένων.

Πατέρας της μεθόδου “data-driven learning” είναι ο Tim Johns. Πρόκειται για μια μαθητοκεντρική διαδικασία διδασκαλίας βασισμένη στην εξερεύνηση (Chujo κ.ά. 2012). Η προσέγγιση αυτή δίνει στον μαθητή την ευκαιρία να έχει πρόσβαση σε

γεγονότα της γλωσσικής επιτέλεσης¹ αξιοποιώντας ως πιο σημαντικό εργαλείο τον συμφραστικό πίνακα και η πιο γνωστή μορφή αυτού, το KWIC (keyword-in-context), όπου οι λέξεις-κλειδιά είναι στοιχισμένες στο κέντρο της σελίδας, και δεξιά κι αριστερά βρίσκεται το συγκείμενο.²

3. Χρήση παράλληλων ΗΣΚ στη διδασκαλία ξένων γλωσσών και στη διδασκαλία μετάφρασης

3.1. Ηλεκτρονικά Σώματα Κειμένων (ΗΣΚ)

Ως σώμα κειμένων νοείται μια συλλογή κειμενικού υλικού που στοχεύει στον χαρακτηρισμό μιας κατάστασης ή μιας ποικιλίας της γλώσσας (Sinclair 1991), ή μια συλλογή τμημάτων λόγου η οποία δομείται βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων (Sinclair 1996). Σήμερα, ακόμη και όταν χρησιμοποιείται ο όρος “σώμα κειμένων” εννοείται “ηλεκτρονικό σώμα κειμένων” (ΗΣΚ), καθώς το κειμενικό υλικό είναι σε ηλεκτρονική μορφή.

3.2. Παράλληλα ΗΣΚ στη διδασκαλία ξένων γλωσσών και μετάφρασης

Από την πρώτη και κλασική κατηγοριοποίηση των σωμάτων κειμένων για μεταφραστική έρευνα και διδακτική από τη Mona Baker, η οποία ήταν και η πρώτη που πρότεινε την εφαρμογή των τεχνικών της Γλωσσολογίας Σωμάτων Κειμένων στις μεταφραστικές σπουδές (Bendazzoli και Sandrelli 2009), μέχρι και σήμερα, η σχετική ορολογία έχει υποστεί διαφοροποιήσεις και κριτικές. Στην παρούσα εργασία, ο όρος “παράλληλο σώμα κειμένων” νοείται ως μια συλλογή κειμένων σε μία γλώσσα και μία ή περισσότερες μεταφράσεις των ίδιων κειμένων σε μία άλλη.

Ως προς τα πλεονεκτήματα των παράλληλων σωμάτων, κατ' αρχάς παρέχουν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τις δομές της γλώσσας και πιο συγκεκριμένα για μεταφραστικά ισοδύναμα, συνάψεις και φρασεολογικές μονάδες, μεταξύ άλλων (Lawson 2001), πληροφορίες οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στα κλασικά δίγλωσσα λεξικά, τα οποία “πάσχουν” από έλλειψη συγκεκριμένου ή πληροφορίας σχετικά με τη χρήση σε συγκείμενο. Σε σύγκριση πάντα με τα δίγλωσσα λεξικά, ένα παράλληλο σώμα σεβαστού μεγέθους περιλαμβάνει περισσότερες γνώσεις σχετικά με τα μεταφραστικά ισοδύναμα από οποιοδήποτε λεξικό (Teubert 1996).

Πιο συγκεκριμένα όμως έχουν αναφερθεί και αρκετά πλεονεκτήματα των παράλληλων σωμάτων στην εκπαίδευση των μεταφραστών, όπου τα σώματα κειμένων έχουν εξελιχτεί σε σημαντικά εργαλεία, καθώς μπορούν να τραβήξουν την προσοχή του μαθητή σε λύσεις για κλασικά προβλήματα που έχουν εντοπιστεί από έμπειρους μεταφραστές. Ακόμη και η συλλογή κειμένων για τη δημιουργία σώματος έχει θετικά αποτελέσματα: οι μαθητές αναγνωρίζουν τα προβλήματα επιλογής κειμένων και άλλων τεχνικών προβλημάτων κι έτσι γίνονται καλύτεροι χρήστες σωμάτων και πιο προσεκτικοί αναλυτές κειμένων (Bernardini 2004). Ο Ι. Σαριδάκης (2011) υποστηρίζει τη “συμπερίληψη στο εγκύκλιο πρόγραμμα κατάρτισης μεταφραστών και διερμηνέων συνεδρίων, των διδακτικών αντικειμένων αυτών που θα μούν τους διδασκόμενους στις τεχνικές και τις μεθόδους της Γλωσσολογίας Σωμάτων Κειμένων (Corpus Linguistics),

¹ <http://www.frl.auth.gr/sites/congres/Interventions/GR/xalisiani.pdf>

² «Ο συμφραστικός πίνακας ή κοκκορδάντσια (concordance, Sinclair 1991) αποτελεί ένα απλό στη σύλληψή του σύστημα άντλησης και παρουσίασης γλωσσικών δεδομένων σε προτασιακή μορφή, σύμφωνα με το οποίο, αφού εισαχθεί ένα λεξικό στοιχείο σε μια κειμενική βάση δεδομένων, ανασύρονται οι διάφορες εμφανίσεις του σε αυτήν και τοποθετούνται, ενσωματωμένες στο άμεσο συγκείμενό τους, σε έναν ενιαίο κατάλογο [...] Το γεγονός αυτό δίνει στον χρήστη τη δυνατότητα να μελετήσει, τρόπον τινά κατ' αντιπαράσταση, τις δομές και λειτουργίες ενός γλωσσικού φαινομένου στα διάφορα παραδείγματα.» (Χατζηδάκη 2004)

ως κλάδου που μπορεί να συνδράμει την εφαρμοσμένη μεταφρασιολογική — κειμενοκεντρική— έρευνα και να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς αυτήν (πβ. Chesterman 2003)”. Ωστόσο, τα παράλληλα σώματα μπορούν να φανούν πολύ χρήσιμα και στη διδασκαλία ειδικής μετάφρασης και πολυγλωσσικής ορολογίας, καθώς η καλύτερη πηγή για τους μεταφραστές είναι προηγούμενες επιτυχείς μεταφράσεις (Lawson 2001).

4. ΗΣΚ EMEA

Το ΗΣΚ που χρησιμοποιήθηκε στην προτεινόμενη διδακτική δραστηριότητα είναι ένα παράλληλο σώμα ειδικών κειμένων για το ζεύγος αγγλικά-ελληνικά, το οποίο και αντλήσαμε από τον ιστότοπο <http://opus.lingfil.uu.se> (Tiedemann 2009), όπου διατίθενται σώματα κειμένων από διάφορες πηγές, μεταξύ των οποίων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόκειται για μία εμπλουτιζόμενη συλλογή κειμένων από το διαδίκτυο, τα οποία είναι μεταφρασμένα σε διάφορες γλώσσες. Η εν λόγω συλλογή βασίζεται σε προϊόντα ανοιχτού κώδικα. Ενδεικτικά αναφέρονται τα σώματα κειμένων μεταφρασμένης λογοτεχνίας, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, των πρακτικών του Ευρωκοινοβουλίου και το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα.

Για τις ανάγκες της ιατρικής μετάφρασης επιλέξαμε το σώμα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA, European Medicines Agency),³ ο οποίος είναι οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ άλλων, αρμόδιος για την επιστημονική αξιολόγηση αιτήσεων για τη χορήγηση άδειας κυκλοφορίας στην ευρωπαϊκή αγορά φαρμακευτικών προϊόντων και για τον έλεγχο της ασφάλειας των φαρμάκων.

Το παράλληλο ΗΣΚ που παρέχεται στον ανωτέρω ιστότοπο αποτελείται από συνόψεις της Ευρωπαϊκής Δημόσιας Έκθεσης Αξιολόγησης φαρμάκων και περιέχει στοιχεία για τις δοκιμές φαρμάκων και τα δεδομένα που αναφέρονται στα φύλλα οδηγιών των φαρμάκων. Συνεπώς, κρίνεται πάρα πολύ χρήσιμο στην περίπτωση που έχουμε να μεταφράσουμε κι εμείς ένα φύλλο οδηγιών, όπως είναι η περίπτωσή μας. Αξίζει να αναφερθεί ότι αποτελείται από παράλληλα κείμενα σε 22 γλώσσες και ως προς τον όγκο του ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο αριθμός λέξεων του αγγλικού σώματος είναι 3.231.256.

Στην παρούσα εργασία χρησιμοποιείται το ζεύγος αγγλικά-ελληνικά σε μορφή Moses (με την επέκταση αρχείου .txt). Από τον ανωτέρω ιστότοπο επιλέγουμε το σώμα EMEA και από αυτό τα αρχεία EMEA.el-en.en.txt και EMEA.el-en.el.txt, τα οποία βρίσκονται σε ένα φάκελο στον οποίο έχουμε πρόσβαση επιλέγοντας το σημειωμένο κελί του ακόλουθου πίνακα (Εικόνα 1, βλ. Παράρτημα). Τα αποθηκεύουμε για μελλοντική πρόσβαση.

5. Παράλληλος Concordancer: AntPConc

Το AntPConc είναι ένα ελεύθερο εργαλείο επεξεργασίας παράλληλων ΗΣΚ, το οποίο ανέπτυξε ο Laurence Anthony (Anthony 2014). Κατά την περίοδο σύνταξης της παρούσας εργασίας ήταν διαθέσιμο για Windows και Macintosh OS. Η πρώτη έκδοση, η οποία ήταν για Windows, έγινε διαθέσιμη στην ιστοσελίδα <http://www.laurenceanthony.net/software/antpconc/> τον Δεκέμβριο του 2014, και η τρέχουσα έκδοση, η οποία και χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα εργασία είναι η 1.1.0, η 3η, η οποία είναι διαθέσιμη και για λειτουργικό σύστημα Macintosh.

Στην Εικόνα 2 φαίνεται το περιβάλλον εργασίας του AntPConc.

Οι δυνατότητες επεξεργασίας του παράλληλου σώματος φαίνονται ήδη στο αρχικό παράθυρο του εργαλείου. Κατ' αρχάς, μπορούμε να πραγματοποιήσουμε αναζήτηση σε

³ <http://www.ema.europa.eu/ema/> (τελευταία προσπέλαση 13/01/2016)

λέξεις είτε λαμβάνοντας υπόψη τη διάκριση μεταξύ κεφαλαίων και μικρών γραμμάτων (case sensitivity) είτε όχι. Επίσης το εργαλείο παρέχει τη δυνατότητα να επιλέξουμε οποιοδήποτε από τα δύο σώματα για την εκτέλεση της αναζήτησης. Μια ακόμα πολύ σημαντική και κοινή σε όλους τους συμφραστικούς πίνακες επιλογή είναι η στοίχιση. Παρέχεται η επιλογή της επισήμανσης ενός αριθμού λέξεων που επιθυμούμε να δούμε τόσο δεξιά όσο και αριστερά από τη λέξη αναζήτησης, καθώς και σε ποιο ακριβώς σημείο της αναζήτησης επιθυμεί ο χρήστης να στοιχίσει το κείμενό του. Τέλος, εκτός από την ευκολία να μεγεθύνει ο χρήστης το φόντο καθώς και το να μπορεί να επιλέξει τον αριθμό των εμφανίσεων που δίνονται σε κάθε σελίδα, μπορεί επιπλέον να μεγαλώσει ή να μικρύνει το μέγεθος του συγκεκριμένου (context size) ανάλογα με τη μέθοδο και τον σκοπό της έρευνάς του.

Για να επεξεργαστούμε το παράλληλο σώμα που έχουμε αποθηκεύσει στον υπολογιστή μας, ακολουθούμε τα εξής βήματα:

- Από το menu επιλέγουμε “build/edit corpus”. Αυτό οδηγεί στην εμφάνιση ενός παράθυρου στο οποίο διαλέγουμε κι ονομάζουμε τα δύο σώματα. Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας ορίζουμε ότι το αγγλικό σώμα είναι το σώμα-πηγή και το ονομάζουμε “emea en”, και ότι το ελληνικό σώμα είναι το σώμα-στόχος και το ονομάζουμε “emea el” (en: English, el: ελληνικά). Το εργαλείο δέχεται δύο ή και περισσότερα σώματα κειμένων (Εικόνα 3). Αυτό σημαίνει ότι η αναζήτηση θα μπορούσε να γίνει και σε περισσότερες από δύο γλώσσες ταυτόχρονα.
- Το σώμα το οποίο έχει δημιουργηθεί αποθηκεύεται με την επιλογή “save corpus” από το menu σε μορφή βάσης δεδομένων, η επέκτασή του δηλαδή είναι σε μορφή .db. Από τη στιγμή που έχει αποθηκευτεί το σώμα είναι έτοιμο προς επεξεργασία ανά πάσα στιγμή και δεν χρειάζεται να δημιουργηθεί εκ νέου. Μπορούμε να το αποθηκεύσουμε στον σκληρό μας δίσκο ή σε εξωτερική μνήμη και να έχουμε πρόσβαση σε αυτό σε μελλοντικές έρευνες.
- Τέλος, προκειμένου να καταστεί δυνατή η επεξεργασία του από το εργαλείο πρέπει να γίνει η επιλογή “load corpus”. Στο σημείο αυτό, το παράλληλο σώμα κειμένων που έχουμε επιλέξει προς επεξεργασία έχει φορτωθεί στο εργαλείο μας και είναι έτοιμο ώστε να γίνουν οι απαραίτητες αναζητήσεις.

6. Διδακτική δραστηριότητα

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζουμε μια δραστηριότητα διδακτικής της μετάφρασης ιατρικών κειμένων από τα αγγλικά στα ελληνικά με χρήση του σώματος κειμένων του EMEA και του εργαλείου AntPConc για απόδοση μονολεκτικών και πολυλεκτικών όρων, σε περιπτώσεις όπου κάποια από τα συνηθισμένα μεταφραστικά εργαλεία δεν έχουν αποφέρει αποτελέσματα. Ενδεικτικά αναφέρονται τα αποτελέσματα από την ορολογική βάση IATE⁴ και το Linguee,⁵ ωστόσο στην τάξη μπορεί κανείς να ανατρέξει σε οποιοδήποτε άλλο μεταφραστικό εργαλείο κρίνει σκόπιμο.

Μέσα από τη δραστηριότητα αυτή προτείνουμε μια μεθοδολογία για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει στην καθημερινότητά του ο μεταφραστής. Η διδακτική δραστηριότητα που ακολουθεί απαιτεί προετοιμασία και εκτυλίσσεται ομαδικά με καθοδήγηση του διδάσκοντα μέσα στην τάξη, σε συνδυασμό

⁴ Ορολογική βάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

[<http://iate.europa.eu/SearchByQueryLoad.do;jsessionid=gxGsJSgLw2QGCIYTkDNMGQbQCTmhTvzB3LTZ785WhrgwQb6vzP9n!-1353169664?method=load>]

⁵ Μεταφραστικό εργαλείο, το οποίο συνδυάζει ένα κύριο λεξικό και μια μηχανή αναζήτησης, με το οποίο ανασύρονται οι λέξεις με τα αντίστοιχά τους σε συγκεκριμένο από διάφορες πηγές.

[<http://www.linguee.gr/ελληνικά-αγγλικά/page/about.php>, τελευταία προσπέλαση 20/03/15].

με έρευνα σε λεξικά, ορολογικές βάσεις δεδομένων και διαδικτυακές μηχανές αναζήτησης. Στόχος είναι η εξοικείωση των διδασκόμενων με το εργαλείο και με μεθοδολογικές προτάσεις που θα μπορέσουν και οι ίδιοι να ακολουθήσουν στην πρακτική της μετάφρασης ειδικών κειμένων.

Το κείμενο προς μετάφραση που χρησιμοποιούμε στη διδακτική δραστηριότητα είναι ένα φύλλο οδηγιών φαρμάκου.

Ακολουθούν 3 παραδείγματα άντλησης ορολογίας από το EMEA με μια σύντομη αναφορά σε μεταφραστικές τεχνικές για την κάθε περίπτωση.

6.1. Παράδειγμα 1: visual changes

Στο πρωτότυπο κείμενό μας εμφανίζεται το δίλεκτο “visual changes”, εκ πρώτης όψεως απλό, η απόδοση του οποίου όμως δεν είναι τόσο αυτονόητη. Το περιβάλλον στο οποίο εμφανίζεται είναι το εξής: “The therapeutic action of albendazole in the treatment of neurocysticercosis, may exacerbate presenting symptoms or precipitate new neurological disturbances (eg. headache, nausea, convulsions, **visual changes**).”, συμπεριλαμβάνεται δηλαδή στις παρενέργειες μιας ουσίας. Η αναζήτηση σε κάποια από τα πλέον διαδεδομένα διαδικτυακά εργαλεία για τη μετάφραση ορολογίας δεν μας φέρνει αποτελέσματα για το συγκεκριμένο δίλεκτο. Συγκεκριμένα, κατά την εκπόνηση της παρούσας εργασίας, η εμφάνισή του στην ορολογική βάση IATE και στο Linguee ήταν μηδενική. Επίσης δεν απέφερε αποτελέσματα ούτε η αναζήτηση στη μηχανή της Google για το δίλεκτο σε συνδυασμό με τις λέξεις “symptoms”, “headache”, “nausea”, κάτι που θα μπορούσε να μας διαφωτίσει σχετικά με το ποιες ακριβώς είναι αυτές οι “αλλαγές” (“changes”), ώστε και να μπορέσουμε να το αποδώσουμε στα ελληνικά. Το επόμενο βήμα μας ήταν η αναζήτηση πιθανών αποδόσεων του δίλεκτου στη μηχανή της Google: “αλλαγές στην όραση” και “αλλοιώσεις στην όραση”, από τις οποίες η πρώτη έφερε αποτελέσματα σε περιβάλλοντα που σχετίζονται με τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, πρεσβυωπία, καταρράκτη, γλαύκωμα, κ.ά., όχι δηλαδή σχετικά με την περίπτωση της μετάφρασής μας, και η δεύτερη επίσης έφερε αποτελέσματα στα οποία οι αλλοιώσεις εμφανίζονταν ως αστιγματισμός, γλαύκωμα κ.ά.

Τα αποτελέσματα στο EMEA είναι 28 εμφανίσεις του δίλεκτου. Ακολουθούν κάποιες από τις εμφανίσεις αυτές.

• The symptoms of PML may be similar to an MS relapse (e. g. weakness or visual changes). → Τα συμπτώματα της PML μπορεί να είναι παρόμοια με αυτά της υποτροπής της ΣΚΠ (π.χ. αδυναμία ή οπτικές αλλαγές).
• ration with Agenerase may substantially increase PDE5 inhibitor plasma concentrations and associated adverse events, including hypotension, visual changes and priapism (see section 4.4.). → Η ταυτόχρονη χορήγηση με το Agenerase μπορεί να αυξήσει σημαντικά τις συγκεντρώσεις πλάσματος των PDE5 αναστολέων και των σχετικών ανεπιθύμητων ενεργειών περιλαμβανομένης της υπότασης, των οπτικών διαταραχών και του πριαπισμού (βλ. παράγραφο 4.4.).

Πίνακας 1. Συμφραστικός Πίνακας όπως εμφανίζεται στο AntPConc

Στις Εικόνες 4 και 5 μπορεί να δει κανείς πώς ακριβώς εμφανίζονται τα αποτελέσματα στο περιβάλλον του AntPConc.

Από τις αποδόσεις που υπάρχουν στο EMEA, αυτή που βρίσκεται στο πιο παρεμφερές συγκείμενο με το δικό μας είναι η 27. Η αναζήτηση στη μηχανή της Google για την

απόδοση “μεταβολές στην όραση”/“μεταβολές της όρασης” φέρνει αποτελέσματα, τα οποία και ελέγχονται. Βάσει των παραπάνω και λαμβάνοντας υπόψη και το γλωσσικό μας αισθητήριο, επιλέγουμε την περιφραστική απόδοση “αλλοιώσεις της όρασης”.

6.2. Παράδειγμα 2: *maternotoxic*

Αυτός ο όρος εμφανίζεται στο κείμενο-πηγή στο εξής περιβάλλον: “In animal studies oral treatment with **maternotoxic** doses of albendazole (30mg/kg/day) during the period of organogenesis was associated with multiple malformations in rats and ectrodactyly in rabbits”. Όπως και στο προηγούμενο παράδειγμα, η αναζήτηση σε IATE και Linguee δεν αποφέρει κανένα αποτέλεσμα. Κάνουμε την υπόθεση ότι μπορεί να αποδίδεται ως “μητροτοξικός” βάσει των κανόνων σχηματισμού λέξεων της ελληνικής, λέξη η οποία στη μηχανή αναζήτησης Google, κατά τη στιγμή εκπόνησης της παρούσας, είχε 4 εμφανίσεις, 2 στο δίκλετο “μητροτοξικές επιπτώσεις” και 2 στο δίκλετο “μητροτοξικές δόσεις”. Στο σώμα του EMEA έχει 60 εμφανίσεις, κάποιες από τις οποίες αναφέρονται στη συνέχεια.

Μεταξύ άλλων, εμφανίζονται οι ακόλουθες αποδόσεις: “που ήταν τοξικές για τη μητέρα”, “τοξικότητα στη μητέρα”, “τοξική για τη μητέρα”, σε περιβάλλοντα όπως τα ακόλουθα:

<ul style="list-style-type: none"> • Pramipexole was not teratogenic in rats and rabbits, but was embryotoxic in the rat at maternotoxic doses (see section 5.3.). → Η pramipexole σε επίμυες και κουνέλια δεν έδειξε τερατογένεση, αλλά βρέθηκε εμβρυοτοξική στον επίμυ σε δόσεις που ήταν τοξικές για τη μητέρα (βλ. παράγραφο.
<ul style="list-style-type: none"> • mouse, but not in several other similar studies, a low incidence of cleft palate formation was observed at a maternotoxic dose (800 mg/ kg/ day). → Σε μία μελέτη σε ποντικούς, αλλά όχι σε πολλές άλλες παρόμοιες μελέτες, παρατηρήθηκε μικρό ποσοστό σχηματισμού λυκοστόματος σε τοξική για τη μητέρα δόση (800 mg/ kg/ ημέρα).

Πίνακας 2. Συμφραστικός Πίνακας όπως εμφανίζεται στο AntPConc

Με βάση το συγκεκριμένο και το γλωσσικό αισθητήριο, επιλέγουμε την απόδοση “δόσεις τοξικές για τη μητέρα”.

6.3. Παράδειγμα 3: *maculopathy*

Ο συγκεκριμένος όρος εμφανίζεται στο κείμενο-πηγή στο εξής συγκεκριμένο: “In the treatment of hydatid disease, events reported in individual patients included pancreatitis and ocular **maculopathy**.”

Και πάλι καταφεύγουμε στο σώμα του EMEA λόγω μηδενικών αποτελεσμάτων στην αναζήτηση σε IATE και Linguee. Η αναζήτηση στο σώμα μας φέρνει 4 αποτελέσματα:

- Early cataract, **maculopathy** → Πρώιμος καταρράκτης, **ωχροπάθεια**

Με μια γρήγορη αναζήτηση στη μηχανή της Google ελέγχουμε την απόδοση, την οποία και επιβεβαιώνουμε.

7. Άλλες χρήσεις του AntPConc

Στον χώρο της μετάφρασης, και δεδομένου ότι υπάρχουν παράλληλα σώματα με περισσότερες από μία γλώσσες, το AntPConc προσφέρεται και για άλλες ερευνητικές και επαγγελματικές χρήσεις. Κατ’ αρχάς, προσφέρεται για ταυτόχρονη αναζήτηση λέξεων, ιδιωματικών εκφράσεων, όρων, κ.λπ., σε περισσότερες από δύο γλώσσες.

Επιπλέον, επιτρέπει την ταυτόχρονη αναζήτηση σε ένα κείμενο-πηγή και περισσότερες από μία μεταφράσεις του ίδιου κειμένου-πηγή, κάτι το οποίο θα έβρισκε μια πολύ χρήσιμη εφαρμογή στη διδασκαλία της μετάφρασης και στην έρευνα για αυτήν, καθώς μπορούν να συγκριθούν μεταφραστικές επιλογές περισσότερων σπουδαστών μετάφρασης. Αντίστοιχα, μπορεί να πραγματοποιηθεί σύγκριση μεταξύ των μεταφρασμάτων επαγγελματιών μεταφραστών για ερευνητικούς λόγους.

8. Πλεονεκτήματα για τον σπουδαστή

Με την προτεινόμενη μέθοδο ο σπουδαστής της μετάφρασης μαθαίνει τη χρησιμότητα των ΗΣΚ με βιωματικό τρόπο. Συνειδητοποιεί επίσης τον μεγάλο όγκο ελεύθερου κειμενικού υλικού που υπάρχει, με εξίσου άμεσο τρόπο, και μαθαίνει να τον διαχειρίζεται. Πιο συγκεκριμένα, εξοικειώνεται με ένα εργαλείο γλωσσικής επεξεργασίας, δεξιότητα απαραίτητη στον σημερινό μεταφραστή. Και τέλος, ερευνά, ανακαλύπτει και επιλέγει μαζί με τον διδάσκοντα.

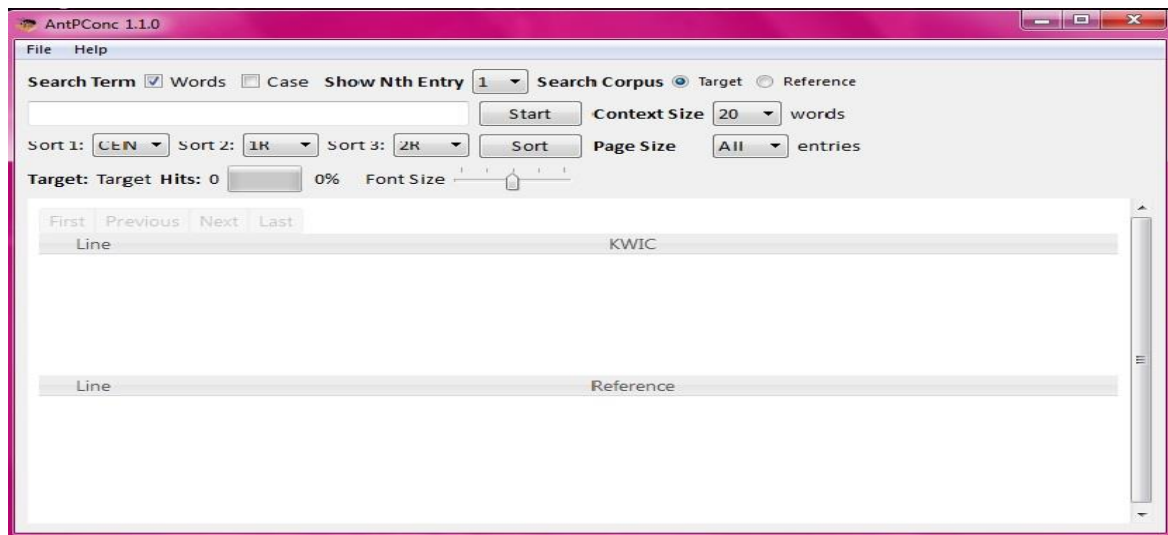
Βιβλιογραφικές αναφορές

- Anthony L. (2014). AntPConc (Version 1.1.0) [Computer Software]. Tokyo, Japan: Waseda University. Available from <http://www.laurenceanthony.net>
- Bendazzoli C. και A. Sandrelli (2009). Corpus-based Interpreting Studies: Early Work and Future Prospects. In *L'aplicació dels corpus lingüístics a la traducció, Revista Tradumàtica, Traducció i tecnologies de la informació i la Comunicació*, 07, ISSN: 1578-7559.
- Bernardini S. (2004). Corpora in the classroom. In *How to use corpora in language teaching*, Sinclair, J.M. Amsterdam: John Benjamins.
- Chujo K., L. Anthony, K. Oghigian και A. Uchibori (2012). Paper-Based, Computer-Based, and Combined Data-Driven Learning Using a Web-Based Concordancer. *Language Education in Asia*, 3(2), 132-145.
- Εργαλείο Επεξεργασίας Παράλληλων Σωμάτων Κειμένων AntPConc
<http://www.laurenceanthony.net/software/antpconc/>
- European Medicines Agency <http://www.ema.europa.eu/ema/> (τελευταία προσπέλαση 13/01/2016)
- Johns T. (1994). From printout to handout: Grammar and vocabulary teaching in the context of data-driven learning. In *Perspectives on Pedagogical Grammar*, T. Odlin (ed.), 293–317. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lawson A. (2001). Collecting, aligning and analysing parallel corpora. In *Small Corpus Studies and ELT: Theory and Practice*, Ghadessy, M., Henry, A. and Roseberry, R.L. Amsterdam: John Benjamins.
- Ορολογική βάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης
<http://iate.europa.eu/SearchByQueryLoad.do?jsessionid=gxGsJSgLw2QGCIYTkDNMGQbQCTmhT vzB3LTZ785WhrgwQb6vzP9n!-1353169664?method=load> (τελευταία προσπέλαση 30/04/2015)
- Σαριδάκης Ι. (2011). Παράλληλα και συγκρίσιμα σώματα κειμένων στη μετάφραση: θεωρητικός προβληματισμός, ερευνητικοί και διδακτικοί στόχοι. Στο *Civitas Gentium* 1:1, 159-187.
- Sinclair J. (1991). *Corpus, Concordance, Collocation*, Oxford: Oxford University Press.
- Sinclair J. (1996). EAGLES Preliminary Recommendations on Corpus Typology, EAGLES Document EAG-TCWG-CTYP/P (version of May).
- Smith S. (2009). Corpora in the classroom: Data-driven learning for freshman English
- Teubert W. (1996). Comparable or Parallel Corpora? In *International Journal of Lexicography* 9 (3).
- Tiedemann J. (2009). News from OPUS - A Collection of Multilingual Parallel Corpora with Tools and Interfaces. In N. Nicolov and K. Bontcheva and G. Angelova and R. Mitkov (eds.) *Recent Advances in Natural Language Processing* (vol V), pages 237-248, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Χαλισιάνη Ι. (2008). “Ηλεκτρονικά σώματα κειμένων και γλωσσική διδασκαλία: Διεθνείς αναζητήσεις και διαφαινόμενες προοπτικές για την ελληνική γλώσσα”.
<http://www.frl.auth.gr/sites/congres/Interventions/GR/xalisiani.pdf>
- Χατζηδάκη Ο. (2004). Τα Σώματα Κειμένων και το Διαδίκτυο ως Πηγές για την Προώθηση της Νέας Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας. Στο: Δενδρινού, Β. & Μητσικοπούλου, Β. (επιμ.) *Πολιτικές Γλωσσικού Πλουραλισμού και Ξενόγλωσση Εκπαίδευση στην Ευρώπη*, Μεταίχμιο & Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα.

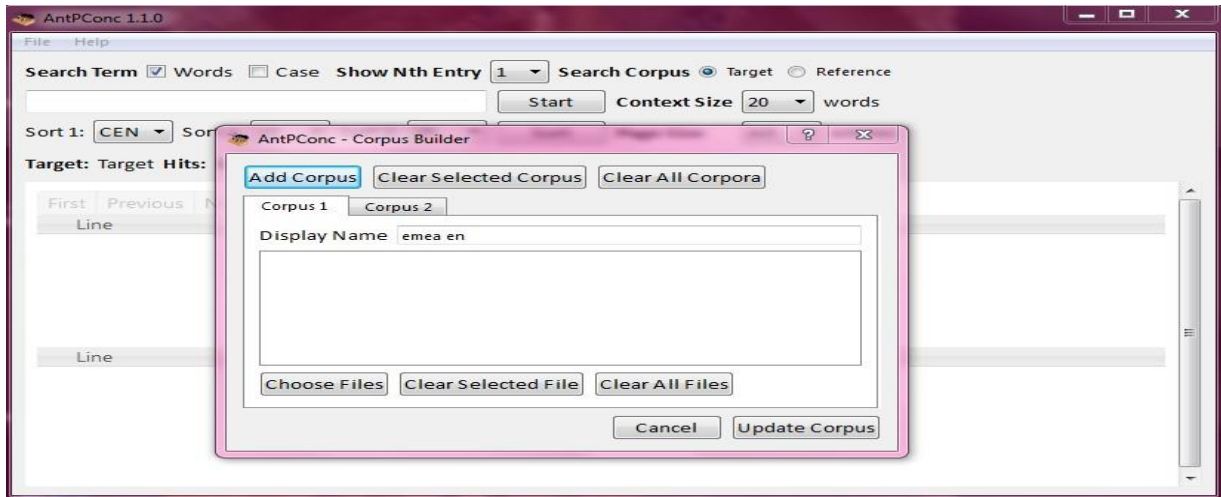
Παράρτημα

language	files	tokens	sentences	bg	cs	da	de	el	en	es	et	fi	fr	hu	it	lt	lv	mt	nl	pl	pt	ro	sk	sl	sv
bg	1,643	14.7M	1.2M		0.3M	0.3M	0.3M	0.4M	0.3M	0.3M	0.3M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.3M	0.3M	0.3M
cs	1,919	14.2M	1.2M	1.0M		0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.3M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.3M	0.3M	0.3M
da	1,973	14.6M	1.3M	1.0M	1.1M		0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M
de	1,991	11.7M	1.3M	1.0M	1.1M	1.1M		0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M
el	1,977	16.7M	1.3M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M		0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M
en	1,949	12.1M	1.2M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M		0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.3M	0.3M	0.4M	0.3M	0.4M	0.3M	0.4M	0.3M	0.3M	0.4M
es	1,992	13.9M	1.2M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M		0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M
et	1,920	12.3M	1.2M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M	1.0M	1.1M		0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.3M	0.3M	0.4M	0.4M	0.3M	0.3M	0.3M	0.3M	0.3M
fi	1,972	12.6M	1.2M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M		0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.3M	0.3M	0.4M
fr	1,987	14.9M	1.2M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M		0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.4M
hu	1,919	14.1M	1.2M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M		0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M
it	1,976	14.1M	1.2M	1.0M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M		0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M
lt	1,920	13.6M	1.2M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M	1.1M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M		0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.3M
lv	1,922	13.4M	1.2M	1.0M	1.1M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.1M		0.3M	0.4M	0.4M	0.3M	0.3M	0.3M	0.3M	0.3M
mt	1,579	16.3M	1.1M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	0.9M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M		0.3M	0.3M	0.3M	0.3M	0.3M	0.3M	0.3M
nl	1,972	13.3M	1.2M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M	1.0M		0.4M	0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M
pl	1,922	14.9M	1.2M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M	1.1M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M	1.1M		0.4M	0.3M	0.4M	0.4M	0.4M
pt	1,975	16.6M	1.2M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M	1.0M	1.1M	1.0M		0.3M	0.4M	0.4M	0.4M
ro	1,639	15.0M	1.1M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M	1.0M		0.3M	0.3M	0.3M	0.3M
sk	1,920	14.1M	1.2M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M		0.3M	0.3M	0.3M
sl	1,920	14.7M	1.2M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M	1.1M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M	1.1M	1.0M	0.3M
sv	1,970	13.9M	1.2M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.1M	1.0M	1.0M	1.1M	1.0M	1.1M	1.0M	1.1M	1.1M	1.1M

Εικόνα 1. Πίνακας αρχείων με ζεύγη γλωσσών EMEA

Εικόνα 2. Περιβάλλον εργασίας AntPConc

Εικόνα 3. Παράθυρο δημιουργίας παράλληλου σώματος κειμένων που απαρτίζεται από τουλάχιστον δύο διαφορετικά σώματα κειμένων

Line	KWIC
1	- If any symptoms of cerebral oedema like morning headaches with vomiting and/ or visual changes
2	The symptoms of PML may be similar to an MS relapse (e. g. weakness or visual changes).
3	5 inhibitor plasma concentrations and associated adverse events, including hypotension, visual changes and priapism (see section 4.4).
4	5 inhibitor plasma concentrations and associated adverse events, including hypotension, visual changes and priapism (see section 4.4).
5	5 inhibitor plasma concentrations and associated adverse events, including hypotension, visual changes and priapism (see section 4.4).
6	result in an increase in PDE5 inhibitor-associated adverse events including hypotension, visual changes and priapism.
7	result in an increase in PDE5 inhibitor-associated adverse events, including hypotension, visual changes, and priapism (see section 4.5).
8	result in an increase in PDE5 inhibitor-associated adverse events, including hypotension, visual changes, and priapism (see section 4.5).
9	result in an increase in PDE5 inhibitor-associated adverse events, including hypotension, visual changes, and priapism (see section 4.5).
10	se/ritonavir, you may be at a risk of side effects such as low blood pressure, passing out, visual changes and penile erection lasting for more than 4 hours.
11	se/ritonavir, you may be at a risk of side effects such as low blood pressure, passing out, visual changes and penile erection lasting for more than 4 hours.
12	increase in PDE5 inhibitor associated adverse reactions including hypotension, syncope, visual changes and prolonged erection.
13	increase in PDE5 inhibitor associated adverse reactions including hypotension, syncope, visual changes and prolonged erection.
14	increase in PDE5 inhibitor associated adverse reactions including hypotension, syncope, visual changes and prolonged erection.
15	increase in PDE5 inhibitor associated adverse reactions including hypotension, syncope, visual changes and prolonged erection.
16	tra together, you may be at risk of side effects such as low blood pressure, passing out, visual changes and penile erection lasting more than 4 hours.
17	tra together, you may be at risk of side effects such as low blood pressure, passing out, visual changes and penile erection lasting more than 4 hours.
Line	Reference
2	Τα συμπτώματα της PML μπορεί να είναι παρόμοια με αυτά της υποτροπής της ΣΚΠ (π. χ. αδυναμία ή οπτικές αλλαγές).
3	Η ταυτόχρονη χορήγηση με το Agerase μπορεί να αυξήσει σημαντικά τις συγκεντρώσεις πλάσματος των PDE5 αναστολέων και των σχετικών ανεπιθύμητων ενεργειών περιλαμβανομένης της υπότασης, των οπτικών διαταραχών και του πριαπισμού (βλέπε παράγραφο 4. 4).
4	Η ταυτόχρονη χορήγηση με το Ageraset μπορεί να αυξήσει σημαντικά τις συγκεντρώσεις πλάσματος των PDE5 αναστολέων και των σχετικών ανεπιθύμητων ενεργειών περιλαμβανομένης της υπότασης, των οπτικών διαταραχών και του πριαπισμού (βλέπε παράγραφο 4. 4).
5	Η ταυτόχρονη χορήγηση με το Agerase μπορεί να αυξήσει σημαντικά τις συγκεντρώσεις πλάσματος των PDE5 αναστολέων και των σχετικών ανεπιθύμητων ενεργειών περιλαμβανομένης της υπότασης, των οπτικών διαταραχών και του πριαπισμού (βλέπε παράγραφο 4. 4).
6	Συγχορήγηση του APTIVUS και χαμηλής δόσης ριτοναβίρης με αναστολείς της PDE 5 αναμένεται να αυξήσει ουσιαστικά τις συγκεντρώσεις της PDE 5 και μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των ανεπιθύμητων ενεργειών που συσχετίζονται με τους αναστολείς PDE 5, συμπεριλαμβανομένων της υπότασης, των μεταβολών στην όραση και του πριαπισμού.
7	Συγχορήγηση του CRIXIVAN με σιλденаφίλη, ταταλαφίλη, και βαρδεναφίλη (αναστολείς PDES) αναμένεται να αυξήσει σημαντικά τη συγκέντρωση στο πλάσμα αυτών των ουσιών και μπορεί να έχει σαν αποτέλεσμα αύξηση ανεπιθύμητων ενεργειών που σχετίζονται με τους αναστολείς PDES.
8	Συγχορήγηση του CRIXIVAN με σιλденаφίλη, ταταλαφίλη, και βαρδεναφίλη (αναστολείς PDES) αναμένεται να αυξήσει σημαντικά τη συγκέντρωση στο πλάσμα αυτών των ουσιών και μπορεί να έχει σαν αποτέλεσμα αύξηση ανεπιθύμητων ενεργειών που σχετίζονται με τους αναστολείς PDES.
9	Συγχορήγηση του CRIXIVAN με σιλденаφίλη, ταταλαφίλη, και βαρδεναφίλη (αναστολείς PDES) αναμένεται να αυξήσει σημαντικά τη συγκέντρωση στο πλάσμα αυτών των ουσιών και μπορεί να έχει σαν αποτέλεσμα αύξηση ανεπιθύμητων ενεργειών που σχετίζονται με τους αναστολείς PDES.
10	Εάν λαμβάνετε σιλденаφίλη, vardenafil ή tadalafil μαζί με Inivase/ ριτοναβίρη, μπορεί να διατρέχετε τον κίνδυνο παρενεργειών όπως χαμηλή πίεση του αίματος, λιποθυμία, μεταβολές στην όραση και στυση με διάρκεια μεγαλύτερη των 4 ωρών.
11	Εάν λαμβάνετε σιλденаφίλη, vardenafil ή tadalafil μαζί με Inivase/ ριτοναβίρη, μπορεί να διατρέχετε τον κίνδυνο παρενεργειών όπως χαμηλή πίεση του αίματος, λιποθυμία, μεταβολές στην όραση και στυση με διάρκεια μεγαλύτερη των 4 ωρών.
10	Αναστολείς φωσφοδιοστεράσης: οι αναστολείς φωσφοδιοστεράσης, όπως tadalafil και sildenafil, που εξαρτώνται από το μεταβολισμό του CYP3A4 αναμένεται να προκαλέσουν αύξηση της AUC περίπου 2 φορές και 11 φορές αντίστοιχα, όταν συγχρηθούν με σχήματα που περιέχουν ritonavir συμπεριλαμβανομένου του Kaletra και μπορεί να έχουν ως

Εικόνα 4. Αποτελέσματα αναζήτησης στο EMEA σε περιβάλλον AntPConc

Search Term Words Case Show Nth Entry 1 Search Corpus english emea greek emea

maternotoxic Start Context Size 20 words

Sort 1: CEN Sort 2: 1R Sort 3: 2R Page Size All entries

Target: english emea Hits: 60 Font Size

Line	KWIC
1	Laboratory studies in rabbits have shown evidence of maternotoxic and foetotoxic effects at dose rates approximating the recommended treat
2	Laboratory studies in rabbits have shown evidence of maternotoxic and foetotoxic effects at dose rates approximating the recommended treat
3	several other similar studies, a low incidence of cleft palate formation was observed at a maternotoxic dose (800 mg/ kg/ day) .
4	several other similar studies, a low incidence of cleft palate formation was observed at a maternotoxic dose (800 mg/ kg/ day) .
5	several other similar studies, a low incidence of cleft palate formation was observed at a maternotoxic dose (800 mg/ kg/ day) .
6	several other similar studies, a low incidence of cleft palate formation was observed at a maternotoxic dose (800 mg/ kg/ day) .
7	h respect to pregnancy, foetal development, parturition or postnatal development at non- maternotoxic doses (See, section 5.3).
8	h respect to pregnancy, foetal development, parturition or postnatal development at non- maternotoxic doses (See, section 5.3).
9	h respect to pregnancy, foetal development, parturition or postnatal development at non- maternotoxic doses (See, section 5.3).
10	h respect to pregnancy, foetal development, parturition or postnatal development at non- maternotoxic doses (See, section 5.3).
11	Animal studies showed reproductive toxicity but only at maternotoxic doses , and did not indicate direct harmful effects with respect to pregnancy
12	These effects were observed at maternotoxic doses at systemic exposures several times above the therapeutic exposure
13	The excretion of histamine in milk has not been studied in animals, but at maternotoxic doses in rats, offspring showed slight toxicity during early lactation (see Sec
14	rabbits no evidence has been seen of embryotoxicity, foetotoxicity or teratogenicity up to maternotoxic doses leading to fifty times exposure as compared to humans in rats and si
15	glibit and meformin have not shown evidence of teratogenicity, but foetotoxic effects at maternotoxic doses (see section 5.3).
16	glibit and meformin have not shown evidence of teratogenicity, but foetotoxic effects at maternotoxic doses (see section 5.3).
17	Animal studies have shown reproductive toxicity at high maternotoxic doses (see section 5.3).

Εργαστηριακές μελέτες σε κουνέλια έδειξαν τοξικές επιδράσεις στην έγκυο και εμβρυοτοξικές επιδράσεις, σε δοσολογίες που προσεγγίζουν τη συνιστώμενη δόση θεραπείας για σκύλο.

Εργαστηριακές μελέτες σε κουνέλια έδειξαν τοξικές επιδράσεις στην έγκυο και εμβρυοτοξικές επιδράσεις, σε δοσολογίες που προσεγγίζουν τη συνιστώμενη δόση θεραπείας για τοξικές για τη μητέρα δόσεις (βλέπε παράγραφο 5.3) Σύμφωνα με την ένδειξη, η χορήγηση του Diamonit κατά την εγκυμοσύνη και σε γυναίκες που βρίσκονται σε αναπαραγωγική ηλικία δεν είναι αναμενόμενη.

Μελέτες σε ζώα δεν κατέδειξαν άμεσες ή έμμεσες επικίνδυνες επιπτώσεις στην εγκυμοσύνη, στην ανάπτυξη του εμβρύου, στον τοκετό ή στη μεταγεννητική ανάπτυξη σε μη τοξικές για τη μητέρα δόσεις (βλέπε παράγραφο 5.3) Σύμφωνα με την ένδειξη, η χορήγηση του Diamonit κατά την εγκυμοσύνη και σε γυναίκες που βρίσκονται σε αναπαραγωγική ηλικία δεν είναι αναμενόμενη.

Μελέτες σε ζώα δεν κατέδειξαν άμεσες ή έμμεσες επικίνδυνες επιπτώσεις στην εγκυμοσύνη, στην ανάπτυξη του εμβρύου, στον τοκετό ή στη μεταγεννητική ανάπτυξη σε μη τοξικές για τη μητέρα δόσεις (βλέπε παράγραφο 5.3) Σύμφωνα με την ένδειξη, η χορήγηση του Diamonit κατά την εγκυμοσύνη και σε γυναίκες που βρίσκονται σε αναπαραγωγική ηλικία δεν είναι αναμενόμενη.

Εικόνα 5. Αποτελέσματα αναζήτησης στο ΕΜΕΑ σε περιβάλλον AntiPConc

Search Term Words Case Show Nth Entry 1 Search Corpus english emea greek emea

visual changes Start Context Size 20 words

Sort 1: CEN Sort 2: 1R Sort 3: 2R Page Size All entries

Target: english emea Hits: 28 Font Size

Line	KWIC
12	increase in PDE5 inhibitor associated adverse reactions including hypotension, syncope, visual changes and prolonged erection.
13	increase in PDE5 inhibitor associated adverse reactions including hypotension, syncope, visual changes and prolonged erection.
14	increase in PDE5 inhibitor associated adverse reactions including hypotension, syncope, visual changes and prolonged erection.
15	increase in PDE5 inhibitor associated adverse reactions including hypotension, syncope, visual changes and prolonged erection.
16	tra together, you may be at risk of side effects such as low blood pressure, passing out, visual changes and penile erection lasting more than 4 hours.
17	tra together, you may be at risk of side effects such as low blood pressure, passing out, visual changes and penile erection lasting more than 4 hours.
18	tra together, you may be at risk of side effects such as low blood pressure, passing out, visual changes and penile erection lasting more than 4 hours.
19	sildenafil and an increase in sildenafil-associated adverse events, including hypotension, visual changes , and priapism.
20	ult in an increase in PDE5 inhibitor associated adverse reactions, including hypotension, visual changes and priapism.
21	ult in an increase in PDE5 inhibitor associated adverse reactions, including hypotension, visual changes and priapism.
22	may result in an increase in sildenafil associated adverse events, including hypotension, visual changes , and priapism.
23	may result in an increase in sildenafil associated adverse events, including hypotension, visual changes , and priapism.
24	Intracranial hypertension (IH) with papilloedema, visual changes , headache, nausea and/ or vomiting has been reported in patients treat
25	Intracranial hypertension with papilloedema, visual changes , headache, nausea and/ or vomiting has been reported in a small numbe
26	To be taken in consideration by patients on a controlled sodium diet. • If symptoms like visual changes , headache, nausea and/ or vomiting occur, especially within the first eight
27	gn increased brain pressure (benign intracranial hypertension), which are papilloedema, visual changes , headache, nausea and vomiting, may occur more often in children with c
28	- If symptoms like headache (severe and recurrent), visual changes , nausea and/ or vomiting

Reference

συμπτωμάτων, περιλαμβανομένων υπότασης, οπτικών αλλαγών και πριαπισμού.

Με βάση τα δεδομένα για την ριτοναβίρη και άλλους αναστολείς πρωτεάσης, οι συγκεντρώσεις πλάσματος των αναστολέων PDE5 (π.χ ολδεναφίλη και βαρδεναφίλη) αναμένονται να αυξηθούν σημαντικά όταν συγχρησιμοποιούνται με Teizir και ριτοναβίρη, πράγμα που ενδέχεται να οδηγήσει σε εμφάνιση ανεπιθύμητων ενεργειών που σχετίζονται με τον αναστολέα της PDE5, συμπεριλαμβανομένων της υπότασης, των οπτικών μεταβολών και του πριαπισμού.

Με βάση τα δεδομένα για την ριτοναβίρη και άλλους αναστολείς πρωτεάσης, οι συγκεντρώσεις πλάσματος των αναστολέων PDE5 (π.χ ολδεναφίλη και βαρδεναφίλη) αναμένονται να αυξηθούν σημαντικά όταν συγχρησιμοποιούνται με Teizir και ριτοναβίρη, πράγμα που ενδέχεται να οδηγήσει σε εμφάνιση ανεπιθύμητων ενεργειών που σχετίζονται με τον αναστολέα της PDE5, περιλαμβανομένης της υπότασης, των οπτικών μεταβολών και του πριαπισμού.

Σύγχρονη χορήγηση PI με ολδεναφίλη αναμένεται ότι θα αυξήσει σημαντικά τη συγκέντρωση της ολδεναφίλης και μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση ανεπιθύμητων ενεργειών που σχετίζονται με τη ολδεναφίλη, συμπεριλαμβανομένων της υπότασης, οπτικών μεταβολών και πριαπισμού.

Ενδοκρανιακή υπέρταση (IH) με οίδημα της οπτικής θήλης, οπτικές μεταβολές, κεφαλαλγία, ναυτία ή/ και έμετο έχει αναφερθεί σε ασθενείς που υποβάλλονται σε θεραπεία με INCRELEX, όπως έχει αναφερθεί με τη θεραπευτική χορήγηση GH.

Σε μικρό αριθμό ασθενών οι οποίοι υποβλήθηκαν σε θεραπεία με σωματροπίνη αναφέρθηκε ενδοκρανιακή υπέρταση με οίδημα της οπτικής θήλης, οπτικές αλλοιώσεις, κεφαλαλγία, ναυτία ή/ και έμετος.

Η δόση της ινσουλίνης πιθανά να χρειάζεται ρύθμιση μετά την έναρξη θεραπείας με σωματροπίνη. • Σε ασθενείς με ελεγχόμενη πρόσληψη νατρίου να λαμβάνεται υπόψη ότι αυτό το φαρμακευτικό προϊόν περιέχει 82 mg νατρίου ανά φιαλίγγιο. • Αν εμφανιστούν συμπτώματα, όπως οπτικές αλλοιώσεις, κεφαλαλγία, ναυτία ή/ και έμετο, ιδιαίτερα εντός των πρώτων οκτώ εβδομάδων μετά από την έναρξη της θεραπείας με σωματροπίνη, παρακαλείσθε να συμβουλευθείτε τον γιατρό. • Σε περίπτωση υπολειμμάτων του θυρεοειδή αδένος (υποθυρεοειδισμός), που δεν έχει αντιμετωπιστεί θεραπευτικά, πιθανά να μειωθεί η βέλτιστη ανταπόκριση στη σωματροπίνη.

Συμπτώματα καλοήθους αύξησης της γκεφαλικής πίεσης (καλοήθους ενδοκρανιακή υπέρταση), όπως οίδημα της οπτικής θήλης, αλλοιώσεις της όρασης, κεφαλαλγία, ναυτία και έμετος, μπορεί να εμφανισθούν συχνότερα σε παιδιά με χρόνια νεφρική ανεπάρκεια τα οποία λαμβάνουν θεραπεία με NutropinAQ.

• Σε περίπτωση που παρουσιάσετε συμπτώματα όπως πονοκέφαλο (σοβαρός και

Εικόνα 6. Αποτελέσματα αναζήτησης στο ΕΜΕΑ σε περιβάλλον AntiPConc

AntPConc 1.1.0

Search Term Words Case Show Nth Entry Search Corpus english_emea greek_emea

maternotoxic Start Context Size 20 words

Sort 1: CEN Sort 2: 1R Sort 3: 2R Page Size All entries

Target: english_emea Hits: 60 Font Size

Line	KWIC
39	Pramipexole was not teratogenic in rats and rabbits, but was embryotoxic in the rat at maternotoxic doses (see section 5.3).
40	zilipin and metformin have not shown evidence of teratogenicity, but foetotoxic effects at maternotoxic doses (see section 5.3).
41	zilipin and metformin have not shown evidence of teratogenicity, but foetotoxic effects at maternotoxic doses (see section 5.3).
42	performed in laboratory animals (rat, rabbit), did not show a teratogenic, embryotoxic or maternotoxic effect of amoxicillin.
43	performed in laboratory animals (rat, rabbit), did not show a teratogenic, embryotoxic or maternotoxic effect of amoxicillin.
44	xidectin in rats and rabbits have not produced any evidence of teratogenic, foetotoxic or maternotoxic effects .
45	xidectin in rats and rabbits have not produced any evidence of teratogenic, foetotoxic or maternotoxic effects .
46	xidectin in rats and rabbits have not produced any evidence of teratogenic, foetotoxic or maternotoxic effects .
47	studies in rats and rabbits have not produced any evidence of teratogenic, foetotoxic or maternotoxic effects .
48	studies in rats and rabbits have not produced any evidence of teratogenic, foetotoxic or maternotoxic effects .
49	laboratory studies in cattle have not provided any evidence for teratogenic, foetotoxic, or maternotoxic effects .
50	Laboratory studies in mice have not produced any evidence of teratogenic, foetotoxic, or maternotoxic effects .
51	zone in rats and/ or rabbits have not produced any evidence of teratogenic, foetotoxic or maternotoxic effects .
52	zone in rats and/ or rabbits have not produced any evidence of teratogenic, foetotoxic or maternotoxic effects .
53	ion of hydrocortisone aceponate being negligible, it is unlikely for teratogenic, foetotoxic, maternotoxic effects to happen at the recommended dosage in dogs.
54	ion of hydrocortisone aceponate being negligible, it is unlikely for teratogenic, foetotoxic, maternotoxic effects to happen at the recommended dosage in dogs.
55	liphate and miconazole nitrate being negligible, it is unlikely for teratogenic, foetotoxic or maternotoxic effects to occur at the recommended dosage in dogs.
Line	Reference
39	Η πραμιπεξολή σε επίμους και κουνέλια δεν έδειξε τερατογένεση, αλλά βρέθηκε εμβρυοτοξική στον επίμυ σε δόσεις που ήταν τοξικές για τη μητέρα (βλ. παράγραφο 5.3).
40	Οι μελέτες σε ζώα με βιλνταγλιπίνη και μετφορμίνη δεν έχουν δείξει τερατογόνο δράση αλλά εμβρυοτοξικές επιδράσεις σε τοξικές για τη μητέρα δόσεις (βλ. παράγραφο 5.3).
41	Οι μελέτες σε ζώα με βιλνταγλιπίνη και μετφορμίνη δεν έχουν δείξει τερατογόνο δράση αλλά εμβρυοτοξικές επιδράσεις σε τοξικές για τη μητέρα δόσεις (βλ. παράγραφο 5.3).
42	Εργαστηριακές μελέτες σε ζώα (αρουραίο, κουνέλι) δεν απέδειξαν τερατογόνο, εμβρυοτοξικό ή μητρικοτοξικό αποτέλεσμα της αμοξικιλίνης.
43	Εργαστηριακές μελέτες σε ζώα (αρουραίο, κουνέλι) δεν απέδειξαν τερατογόνο, εμβρυοτοξικό ή μητρικοτοξικό αποτέλεσμα της αμοξικιλίνης.
44	Κατά την διάρκεια μελετών με ψιδακλοπρίδη και μοξιδεκτίνη σε κουνέλια και επίμους δεν παρατηρήθηκαν ανεπιθύμητες ενέργειες εμβρυοτοξικότητας, τερατογένεσης ή τοξικά συμπτώματα στην αναπαραγωγή.
45	Κατά την διάρκεια μελετών με ψιδακλοπρίδη και μοξιδεκτίνη σε κουνέλια και επίμους δεν παρατηρήθηκαν ανεπιθύμητες ενέργειες εμβρυοτοξικότητας, τερατογένεσης ή τοξικά συμπτώματα στην αναπαραγωγή.
46	Κατά την διάρκεια μελετών με ψιδακλοπρίδη και μοξιδεκτίνη σε κουνέλια και επίμους δεν παρατηρήθηκαν ανεπιθύμητες ενέργειες εμβρυοτοξικότητας, τερατογένεσης ή τοξικά συμπτώματα στην αναπαραγωγή.
47	Από τις εργαστηριακές μελέτες σε αρουραίους και κουνέλια δεν διαπιστώθηκαν ενδείξεις τερατογένεσης, εμβρυοτοξικότητας ή τοξικότητας στη μητέρα.
48	Από τις εργαστηριακές μελέτες σε αρουραίους και κουνέλια δεν διαπιστώθηκαν ενδείξεις τερατογένεσης, εμβρυοτοξικότητας ή τοξικότητας στη μητέρα.
49	Εργαστηριακές μελέτες σε βοοειδή, δεν απέδειξαν την ύπαρξη τερατογόνου, εμβρυοτοξικής ή μητρικοτοξικής δράσης.
50	Εργαστηριακές μελέτες σε ποντίκια δεν έχουν παρουσιάσει ενδείξεις τερατογένεσης, ή τοξικότητας προς το έμβryo ή τη μητέρα.
51	Από τις εργαστηριακές μελέτες με τη μεταφλουμιζόνη σε αρουραίους ή/ και κουνέλια δεν διαπιστώθηκαν ενδείξεις τερατογένεσης, εμβρυοτοξικότητας ή τοξικότητας στη μητέρα.
52	Από τις εργαστηριακές μελέτες με τη μεταφλουμιζόνη σε αρουραίους ή/ και κουνέλια δεν διαπιστώθηκαν ενδείξεις τερατογένεσης, εμβρυοτοξικότητας ή τοξικότητας στη μητέρα.
53	Η συστηματική απορρόφηση της hydrocortisone aceponate είναι αμελητέα και έτσι δεν υπάρχουν ενδείξεις τερατογένεσης, εμβρυοτοξικότητας και τοξικότητας στην μητέρα εφόσον το προϊόν χρησιμοποιείται στη συνιστώμενη δόση.
54	Ιδιαίτερες προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται από το άτομο που χορηγεί το φαρμακευτικό προϊόν σε ζώα

Εικόνα 7. Αποτελέσματα αναζήτησης στο ΕΜΕΑ σε περιβάλλον AntiPConc

Search Term Words Case Show Nth Entry Search Corpus english_emea greek_emea

maculopathy Start Context Size 20 words

Sort 1: CEN Sort 2: 1R Sort 3: 2R Page Size All entries

Target: english_emea Hits: 4 Font Size

Line	KWIC
1	Maculopathy Retinal toxicity Diplopia Lens opacity Visual impairment Vision blurred
2	Early cataract, maculopathy
3	Early cataract, maculopathy
4	Early cataract, maculopathy

Line	Reference
1	Κηλιδοπάθεια Τοξική βλάβη στον αμφιβλοτροειδή Διπλωπία Θολερότητα φακού Ανωμαλία στην όραση Θαιμπή όραση
2	Πρώιμος καταράκτης, ωχροπάθεια
3	Πρώιμος καταράκτης, ωχροπάθεια
4	Πρώιμος καταράκτης, ωχροπάθεια

Εικόνα 8. Αποτελέσματα αναζήτησης στο ΕΜΕΑ σε περιβάλλον AntiPConc